

Pasaullnēs fantastikos Aukso fondas

Robert J. Sawyer

MIRTINAS EKSPERIMENTAS

Robert J. Sawyer
MIRTINAS EKSPERIMENTAS
Mokslinis fantastinis romanas

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS!!! NEBULA 1995

Piteris Hobsonas – netolimos ateities mokslininkas. Būtent jam pasirodė įtartina, kodėl išimant transplantacijai donoro organus, lavonui reikia suleisti didelę nuskausminančiųjų dozę. Pritrenktas savo pastebėjimo, Piteris atlieka eksperimentus su mirštančiais žmonėmis. Pasekmės: gal net keli elektroniniai žudikai, siautėjantys pasauliniame interneto tinkle...

Iš anglų kalbos vertė JONAS BULOVAS

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

206 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Robert J. Sawyer - THE TERMINAL EXPERIMENT

New York, ROC, 1999

Copyright © by Robert J. Sawyer, 1996

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2001

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Prologas

2011-ieji, gruodis

- Kokioje palatoje guli agentė Sandra Filo? - paklausė Piteris Hobsonas, apie keturiasdešimt dvejų metų prakaulus žilstantis brunetas.

Budinčioji medicinos sesuo už pulto buvo visa įsitraukusi į kažkokį skaitalą. Nenoriai pakėlus galvą, ji pažvelgė į Piterį nieko nereginti žvilgsniu.

- Kaip?

- Agentė Sandra Filo, - kantriai pakartojo vyriškis. - Kokioje palatoje?

- Numeris keturi dvylika, - pagaliau atsakė budėtoja. - Tačiau gydanti daktarė leido lankyti tik artimiausiems giminačiams.

Neatkreipęs jokio dėmesio į paskutinius žodžius, Piteris nužingsniavo koridoriumi. Budėtoja pašoko iš už pulto ir puolė jam įkandin.

- Ten nevalia! - ryžtingai pareiškė.

- Aš privalau ją matyti, - nesustodamas metė Piteris.

Budėtoja paspartino žingsnį ir, jį aplenkusi, užtvėrė kelią.

- Jos būklė kritiška.

- Esu Piteris Hobsonas. Aš - daktaras.

- Žinau, kas jūs toks, misteris Hobsonai. Ir taip pat žinau, kad jūs - ne medicinos daktaras.

- Aš esu Šiaurės Jorko centrinės ligoninės direktorių tarybos narys.

- Na ir puiku. Galite keliauti ir ten kelti netvarką. O aš savo skyriuje tvarkos pažeidinėti neleisiu.

Piteris pastebimai susinervino.

- Paklauskite, tai gyvenimo ir mirties klausimas. Aš privalau pamatyti mis Filo.

- Intensyvios terapijos skyriuje visi klausimai susiję su gyvenimu ir mirtimi. Mis Filo miega ir jos trikdyti nevalia.

Piteris stumtelėjo ją į šalį ir pajudėjo toliau.

- Aš iškviesiu apsaugą, - vos girdimai sušnabždėjo budėtoja. Ji nenorėjo jaudinti ligonių.

Piteris neatsisuko.

- Na ir gerai, - jis burbtelėjo sau po nosimi. Kojas turėjo ilgas, todėl stypino sparčiai bei lengvai.

Budėtoja šastelėjo prie pulto ir pakėlė ragelį.

Piteris gana greitai susirado 412-ą palatą ir nepasibeldęs įžengė vidun. Pirmiausia jam krito į

akis elektrokardiografas. Prietaisas buvo kažkokios svetimos firmos, bet Piteris nesunkiai perskaitė jo duomenis. Prie lovos ant trikojo kabojo lašintuvas.

Sandra sunkiai atmerkė akis. Praėjo kelios ilgos minutės, kol ji atpažino Piterį.

- Jūs?! - ligonės balsas skambėjo silpnai ir mieguistai - matyt, apšvitinimo pasekmė.

Piteris privėrė duris.

- Turiu vos kelias minutes. Jie jau iškvietė apsaugą, kad mane iš čia išgrūstų.

Kiekvienas Sandros žodis reikalavo didelių jos pastangų.

- Jūs mėginote... mane nužudyti, - pratarė ji.

- Ne, - paprieštaravo Piteris. - Prisiekiu, ne aš.

Sandra pabandė šauktis pagalbos:

- Sesute! - bet silpnas jos balsas vargu ar galėjo būti išgirstas koridoriuje.

Piteris su siaubu stebeilijo į pažįstamą veidą. Vos tik prieš kelias savaites, kai jiedu pirmą kartą susitiko, tai buvo sveika jauna moteris rusvais ugniniais plaukais. Dabar plaukai slinko kuokštais, oda atrodė nesveikai išblyškusi, moteris beveik nejudėjo.

- Nenorėčiau būti šiurkštus, Sandra, - tarė Piteris, - bet prašau užsičiaupk ir išklausyk manęs.

- Sesute!

- Paklausk gi, velniai rautų! Su šia žmogžudyste aš neturiu nieko bendra. Bet žinau, kas kaltas. Ir noriu suteikti tau galimybę jį sučiupti.

Tuo metu su trenksmu atsilapojo durys ir į palatą įskriejo budėtoja su dviem drūtais apsauginiais.

- Išveskite jį, - įsakė budėtoja.

- Po galais, Sandra, - šūktelėjo Piteris. - Tai tavo vienintelis šansas. Duok man penkias minutes, - vienas iš budėtojų sugriebė Piteriui už rankos. - Vardan Dievo, aš prašau viso labo penkių minučių!

- Eime, - apsauginis stumtelėjo jį prie išėjimo.

Piteris prakalbo maldaujamu tonu:

- Sandra, na pasakyk gi jiems, kad aš galiu pasilikti! - paskui, daugiau neradęs nieko įtikinamesnio, jis ištarė neatleistiną frazę: - Tu taip ir numirsi neatskleidusi šių nusikaltimų, - dėl šių žodžių jis savęs neapkentė.

- Nagi, vaicine, eime, - krioktelėjo antrasis apsauginis.

- Ne, palaukite! Sandra, prašau tavęs!

- Nagi, krutėk...

- Sandra!

Pagaliau vos girdimai nuskambėjo:

- Tegul... jisai... pasilieka.

- Mes neturime teisės jo čia palikti, madam, - tarė vienas iš apsauginių.

Sandra sukaupė šiek tiek jėgų.

- Kriminalinė byla... tegul jis pasilieka.

- Ačiū, - padėjo jis Sandrai.

Budinčioji sesuo degė iš pasipiktinimo.

- Aš trumpam, - Piteris įsiteikiamai nusišypsojo.

- Pažadu.

Sandra sunkiai pasisuko į seserį.

- Viskas... gerai, - pagaliau sušnabždėjo. Kiekvienas judesys jai kainavo dideles pastangas.

Ši įtampos kupina scena tęsėsi keletą sekundžių, po to budėtoja nusileido:

- Tiek to, - veikiausiai jinai sumetė, kad nuo policijos reikalų ir neišaiškintų nusikaltimų, į kuriuos, regis, įpainioti pernelyg svarbūs žmonės, geriau laikytis kuo atokiau.

- Ačiū, - Piteris su palengvėjimu atsipūtė. - Dėkoju jums.

Sesuo metė į jį tūžmingą žvilgsnį, pasisuko ant kulnų ir pasišalino. Išsyk paskui ją išėjo ir vienas apsauginis. Antrasis dar kiek užtruko - lėtai traukėsi atatupstas prie durų, grasinamai tebebaksnodamas rodomuoju pirštu Piterio pusėn.

Kai jiedu pagaliau liko vieni, Sandra paprašė:

- Papasakok... man.

Piteris prisėdo ant kėdės prie galvūgalio.

- Patikėkite, visa tai, kas įvyko, nuo manęs visiškai nepriklausė. Nenorėjau, kad kas nors nukentėtų, ir aš labai labai apgailestauju.

Sandra nutylėjo.

- Ar turite kokių nors giminių? Vaikų?

- Dukterį, - nustebusi atsakė Sandra.

- Šito nežinojau.

- Dabar ji su mano buvusiu vyru, - paaiškino.

- Norėčiau, kad jūs žinotumėte: aš pasirūpinsiu jos ateitimi, duosiu viską, ko tiktai ji panorės, - drabužius, mašiną, kelionę į Europą, nemokamą mokslą universitete. Atidarysiu specialią globos sąskaitą.

Sandrai iš nuostabos net akys ant kaktos išvirto.

- Tai, kas atsitiko, man buvo žiaurus smūgis, ir, prisiekiu, aš daug kartų mėginau tai sustabdyti.

Prisiminęs, kaip prasidėjo visa ši velniava, Piteris nutilo. Vėl komfortabili ligoninės palata ir dar viena drąsi mirštanti moteris. Lemtinga įvykių grandinė užsidarė.

- Sarkaras Muhamedas buvo teisuus - man

derėjo ateiti pas jus anksčiau. Tik su jūsų pagalba, Sandra, galima visa tai užbaigti, - Piteris atsiduso nežinodamas nuo ko pradėti. Tiek daug įvykių. - Galbūt jūs jau žinote, - sukaupęs mintis, pagaliau tarė, - kad dabar įmanoma nuskenuoti absoliučiai visus žmogaus smegenų neuronų tinklus ir kompiuterio atmintyje sukurti tikslią žmogaus asmenybės kopiją?

Vos pastebimu galvos judesiu Sandra parodė "ne".

- Na tai štai, Sarkaro Muhamedo sukurta naujausia technologija pavertė įmanomu dalyku tai, kas, regis, neįtikėtina. Kaip jūs vertinate tokį faktą, kad buvo padaryta mano smegenų kopija?

Valios pastangomis Sandra pabandė susikaupti.

- Viena galva... gerai, bet dvi - dar geriau.

Piteris liūdnai nusišypsojo.

- Gali būti. Nors iš tiesų buvo padarytos trys mano asmens kopijos.

- Ir viena iš jų... įvykdė žmogžudystę?

Kad ir kaip keista, Sandra stebėtinai greitai susiorientavo.

- Taip.

- Aš įtariau... kad čia įpainiotas dirbtinis intelektas.

- Mes mėginome jus sustabdyti, - toliau kal-

bėjo Piteris. - Nieko neišėjo. Bet dabar aš tikrų tikriausiai žinau, kuri kopija kalta, - jis patylėjo. - Sandra, jūs gausite visą medžiagą, įskaitant ir neribotą priėjimą prie mano smegenų skenavimo rezultatų. Jūs galėsite susipažinti su manimi iki menkiausių smulkmenų - geriau, negu kas nors kitas realiame pasaulyje. Mano psichologijos, mąstysenos žinojimas padės jums pergudrauti modelį žudiką.

Sandra vos pastebimai gūžtelėjo pečiais.

- Aš jau nieko neįstengsiu padaryti, - balsas skambėjo tyliai ir liūdnai. - Aš mirštu.

Piteris užmerkė akis.

- Man labai gaila. Bet dar per anksti prarasti viltį. Yra būdas, Sandra, - būdas, kuris leis visam laikui užbaigti šį košmarą.

1

1995-ieji, sausis

Sandra Filo įsigilino į Piterio Hobsono atsiminimus.

Visa ši taip tragiškai pasibaigusi istorija prasidėjo prieš šešiolika metų, 1995 metais. Tais laikais Piteris Hobsonas dar nespėjo atsidurti

pačiame visą pasaulį sukrėtusios polemikos apie mokslą ir tikėjimą centre. Jis buvo paprasčiausias dvidešimt šešerių metų Toronto universiteto doktorantas, rengėsi ginti biomedicinos inžinerijos daktaro disertaciją ir nė neįtarė, kad visai netrukus jam teks išgyventi itin stiprų sukrėtimą...

Piterio Hobsono kambaryje universiteto bendrabutyje suskambo telefonas.

- Pas mus atsirado mieguklis, - Piteris išgirdo Kofakso balsą. - Nori pasižiūrėti?

Mieguklis. Lavonas. Piteris sunkiai galėjo priprasti prie Kofakso žargono. Be to, dar nevisiškai buvo išbudęs.

- Taaip, - nuskambėjo nelabai užtikrintai. - Suprantama, be abejo, - vėliau buvo pasakyta daug ryžtingiau.

- Mamikonianas rengiasi jį mėsinėti, - tarė Kofaksas. - Galėtum stebėti elektrokardiogramą - šį darbą tau užskaitytų kaip solidų medicinos praktikos kąsnelį.

Mamikonianas. Stenforde stažavęs chirurgas transplantologas. Jau nebejaunas - šešiasdešimties su kaupu, bet ranka tvirta kaip statulos. Dalyvauti persodinimui skirtų organų atrankoje. Dieve, suprantama, tokio šanso jis nepraleis.

- Kada?

- Po poros valandų, - atsakė Kofaksas. - Kad nesugestų mėsytė, bernelis prijungtas prie pilnos gyvybinę veiklą palaikančios sistemos. Šiuo metu Mamikonianas yra Misisaugoje; jam reikia šiek tiek laiko iki čia atsibelsti ir pasiruošti operacijai. Kofaksas pasakė - bernelis. Kažkokio vaikinuko gyvenimas buvo labai trumpas.

- Kas atsitiko? - paklausė Piteris.

- Nelaimingas atsitikimas. Kažkoks "Biuikas" iš šono užkabino motociklą. Jo šeimininkas išlėkė iš balno ir... atsidūrė pas mus.

Taip, nepasisekė, ko gero, visai jaunas vaikinys. Piteris užjaučiamai palingavo galvą.

- Aš būtinai ateisiu, - pakartojo jis.

- Trečioji operacinė, - nurodė Kofaksas. - Privalai būti maždaug po valandos, - ir padėjo ragelį.

Piteris ėmė skubiai rengtis.

Vidinis balsas perspėjo: nesivelk į šį reikalą, bet pagunda buvo pernelyg didelė. Pakeliui į operacinę jis sustojo prie greitosios pagalbos skyriaus registratūros ir apžiūrėjo įrašus apie naktį atvežtus pacientus. Lentelės buvo tvirtinamos prie aliuminių plokštelių ant besisukančio stovo. Vieną vaikiną užsiuvinėjo po skrydžio kiaurai

lango stiklą. Dar vienas su lūžusia ranka. Sužeidimas peiliu. Pilvo diegliai. A, štai jis.

Encas Bandelas, septyniolikos metų.

Kaip Kofaksas ir sakė - nelaimingas atsitikimas.

Už Piterio nugaros prisiartinio kažkokia jauna medicinos sesuo ir pažvelgė jam per petį. Prie jos chalato kišenės pritvirtintoje kortelėje buvo parašyta "Selė Kogan". Mergina suniuoko.

- Vargšas vaikas. Turiu tokio pat amžiaus brolių, - pratarė ir patylėjusi pridūrė: - Tėvai koplyčioje.

Piteris linktelėjo.

Encas Bandelas, pamanė jis. Septyniolikos metų.

Berniuką atvežė sunkios būklės. Traumatologų brigada suleido jam dopamino ir atliko dehidrataciją, kad sumažintų smegenų pabrinkimą, kuris paprastai seka įkandin rimtų galvos traumų. Tačiau pernelyg didelė dopamino dozė galėjo pakenkti širdies raumeniui. Pagal procedūrų kortelę, antrą valandą keturiolika minučių nakties jį pradėjo plauti iš berniuko kūno, leisdami fiziologinį tirpalą....

Pastabos

1) *Bonny* (angl.) – graži.

2) Turima omeny XVI a. anglų dramaturgo Krištoferio Marlou (Marlowe) tragedija “Tragiškoji daktaro Fausto istorija”, parašyta 1588-1592 m.